

Siže pitanja i komentara tokom prvog panela i radionice projekta PAMETNI gradovi (CLEVER Cities)

Datum: Sreda, 12.02.2020. godine, 17:00-19:30

Mesto: Dorćol Platz, Dobračina 59b

Broj učesnika: preko 130

Panel se sastojao od uvoda predstavnika Grada Beograda i CEUS-a i pet prezentacija projektnih partnera, predstavnika uprave Grada Londona, uprave Grada Rima, ICLEI mreže gradova i opština, Gradske uprave Malmea i Gradske uprave Hamburga.

Izlaganja su prekidana pitanjima i komentarima učesnika skupa, a kratak siže zabeleženih pitanja i odgovora je sledeći:

- Da li se zna ko će finansirati izgradnju budućeg Linijskog parka, jer će od toga sigurno zavistiti kako će on izgledati i koje će sadržaje ponuditi građanima?
  - ⇒ Ovaj projekat se bavi samo fazom planiranja, ne i fazom izvođenja i izgradnje ovog parka, pa nismo u poziciji da sa sigurnošću razgovaramo o tom pitanju. Ipak, verujemo da će biti primenjen koncept kombinovanja različitih izvora finansiranja (blended-finance): deo sredstava će biti alociran iz gradskog budžeta, deo sredstava iz donacija novih razvojno-istraživačkih projekata, a deo iz privatnih izvora investitora iz okolnog područja.
- Kako je napravljen izbor gradova projekta Pametni gradovi i u čemu se prepoznaje sličnost Beograda sa ostalim gradovima, kada se ostali bave razvojem neizgrađenog područja i predgrađima, a Stari grad je centar i već je izgrađen?
  - ⇒ Svaki grad u konzorcijumu ima neke svoje specifičnosti. U slučaju Beograda u pitanju jeste urbana transformacija pre nego urban razvoj, ali zona Linijskog parka na Paliluli sasvim je drugačija od zone na Dorćolu i tu će doći do urbanog razvoja. Udaljenost područja od centra nije bio kriterijum, već mogućnost da se primenom novih ekoloških, prirodom-inspirisanih rešenja dođe do kvalitetnih urbanih obnova.
- Predlažem da se mi ovde okupljeni udružimo, da osnujemo neko pravno lice, npr. udruženje za Linijski park, i da onda tako nastupamo i zastupamo svoje interese.
  - ⇒ To je odlična ideja, to je upravo razlog iz koga mi volimo da pominjem High Line u NY kao primer odlične prakse – pored toga što je oblikovno jako zamiljiv, to je projekat koji su pokrenuli građani: okupili su se još 1999. godine, kako bi ovaj prostor zaštitili od rušenja, i 10 godina kasnije otvoren je prvi u nizu parkova koji je transformisao napuštenu železnicu u zeleni koridor. Danas ovo udruženje učestvuje sa Departmanom za parkove i rekreaciju Grada NY u održavanju ovog prostora i definisanju programa, manifestacija i događaja u njemu. Bilo bi odlično da se model sličan ovome primeni i u našem slučaju Linijskog parka.
- Kako se proverava autentičnost odgovora na Upitnik za građane?

- ⇒ Autentičnost se ne proverava. Koristi se Google Forma, Upitnik je anoniman, a jedini potreban podatak je email adresa. Smatramo da svaki napisan odgovor ipak predstavlja stav nekog građanina, i ne smatramo da je potrebno da ga identifikujemo imenom i prezimenom, isl.
- Građani su sumnjičavi zbog nedavne ankete za Stari savski most...
  - ⇒ Razumemo da su ove dve ankete vremenski bliske, ali se po sadržaju veoma razlikuju. Ne mislimo da je Upitnik za građane koncipiran tako da se može politizovati ili zloupotrebiti. Istovremeno, svesni smo da se može “upotrebiti”, što su verovatno uradili udruženi skejteri, jer smo u jednom danu dobili gotovo 200 odgovora koji favorizuju skejt-park, ali smatramo da je to legitiman i ispravan vid javnog zagovaranja, i pozivamo i sve ostale da slede ovaj primer.
- Sugestija: možda bi ovakvi upitnici mogli da se sprovedu preko portala za e-upravu...
  - ⇒ Sugestija je dobra, ali u praksi teško sprovodiva iz naše pozicije.
- Gospođa iz Milana je spomenula da oni pozivaju građane... na šta ih pozivaju?
  - ⇒ U pitanju je javni poziv za građane, za (su)finansiranje ozelenjavanja ravnih krovova u privatnom vlasništvu.
- Da li ovaj plan ima za cilj da sačuva autentičnost Donjeg Dorćola, da oplemeni život za komšije, ili treba da bude atrakcija grada?
  - ⇒ Verovatno će biti i jedno i drugo. Nesumnjivo će podići kvalitet života za stanovnike susedstva, ali će verovatno i promeniti karakter ove zone, biće više posetilaca, porašće cene nekretnina... jer je zamisao da park ponudi jedinstvene i atraktivne prostore i sadržaje.
- Zašto se ovaj park zove Linijski? Trebalo bi da se zove Dorćol park.
  - ⇒ S obzirom da je doneta Odluka o izradi Plana detaljne regulacije za linijski park – Beograd 25. septembra 2018, za sada ćemo ga ipak zvati Linijski park. Moguće je da se ovo pitanje pokrene, kao i neka inicijativa za izmenu imena, ukoliko ljudi zaista osećaju problem da se identifikuju sa postojećim imenom. Međutim, ovaj park će se prostirati i na delu teritorije GO Palilula, pa ne može biti Dorćol park. A linijski jeste zbog svog karakterističnog oblika.
- Da li ovde danas ima prisutnih predstavnika Gradske uprave?
  - ⇒ Naravno, kolega Dejan Tripković, panelista, predstavnik je Sekretarijata za zaštitu životne sredine. Među učesnicima su predstavnici još dva organa Gradske uprave – Kabineta gradonačelnika i Službe glavnog gradskog urbaniste, ali oni nisu došli kao govornici i nemaju ovlašćenje da javno istupaju. Međutim, svi su vrlo zainteresovani da čuju ono što građani žele da kažu i da izraze.

- Komentar: ovo će biti park kretanja, koji će podsticati nemotorizovani saobraćaj, zdrav život, pa i u tom smislu naziv “linijski” sugerira kretanje i verujem da će biti dobro isplaniran i isprojektovan.
- Da li je moguće detaljnije objasniti detalje poroznih površina koje su korišćene u Hamburgu?
- Da li su u pripremi plana korišćene analize za Adu Huju? Projekat Libeskinda? To su sve vrlo detaljne i dobre studije, da li su korišćene?
  - ⇒ Možda je ovaj završni momenat diskusije dobar trenutak da se podsetimo uloga: CEUS je lokalni partner koji podržava Grad Beograd u sprovođenju CLEVER Cities projekta i u izradi ovog plana, ali samo u dva aspekta: u integrisanju koncepta prirodom-inspirisanih rešenja u sam urbanistički plan, i u primeni principa ko-kreacije i kolaborativnog, participativnog planiranja (dakle, upravo ovakve komunikacije sa građanima). Mi nismo institucija koja izrađuje tekst Elaborata za rani javni uvid ili tekst Nacrta plana – to rade naše kolege iz Urbanističkog zavoda, koje je angažovala Direkcija za građevinsko zemljište, kao naručilac plana. Stoga mi ne možemo da se izjašnjavamo o tome koji su sve materijali korišćeni ili će biti korišćeni u ovim postupcima. Verujemo da kolege koriste sve postojeće resurse i proverićemo to kada ti tekstovi budu javno dostupni, sugerisaćemo ako bude potrebe da se neke dodatne analize uzmu u obzir... ali za sada ovo pitanje izlazi iz opsega našeg angažovanja.